

Hummer

EUROPEISK HUMMER

Foto: Øystein Paulsen

Status og råd

Hummerbestanden langs norskekysten er kraftig redusert sammenlignet med 1950- og 60-årene. Høsten 2008 ble det innført nye bestemmelser for fiske etter hummer. Det ble registrert en oppgang i fangstrate i 2009 og 2010, men fangstraten er likevel fortsatt betydelig lavere enn den var for 50 år siden. Tall fra 2011 er ikke ferdig analysert.

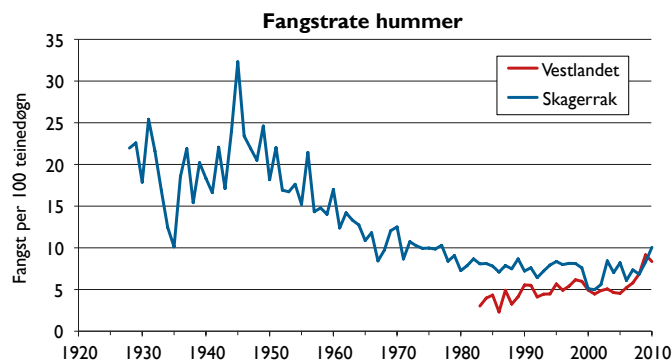
Bestandssituasjonen

Hummerbestanden langs norskekysten overvåkes av Havforskningsinstituttet. Overvåkingen baserer seg på innsamling av fangstdata fra ca. 80 hummerfiskere fra Hvaler til Møre. Deler av dataserien er unik ved at den kan føres tilbake til 1928. Fiskerne oppgir hvor mange hummer de får per teinedøgn i forbindelse med det årlige hummerfisket. I tillegg foretar instituttet detaljerte målinger av fangstene fra enkeltfiskere i utvalgte kystavsnitt. Figuren viser fangstutviklingen for hummerfisket fra 1928 til 2010. Selv om fangstene i 2010 har økt, er hummerbestanden likevel på et historisk lavt nivå.

I 2007 startet Havforskningsinstituttet et samarbeid med fritidsfiskere for å evaluere effektene av de nye reguleringene i 2008. I 2011 sendte over 200 fritidsfiskere inn fangstrappporter. Rapportene gir mulighet til å følge utviklingen i hummerfangster på regionnivå, og viser at det er klare forskjeller i fangstrate i forskjellige regioner. Østlandet og Rogaland hadde en betydelig høyere fangstrate enn Sørlandet i 2011, nord for Rogaland synker fangstraten.

Urapporterte fangster

Studier fra Sørlandet (2008) og Øst- og Vestfold (2010) viser at de faktiske fangstene under hummerfisket er betydelig høyere enn det som blir rapportert. Fritidsfisket i Skagerrak utgjør 65–75 % av totalfangsten. I tillegg rapporterer yrkesfiskerne kun 1/3–1/4 av hummeren de fanger. En stor andel av hummerfisket kan derfor karakteriseres som UUU-fiske (ulovlig, uregulert og urapportert). Det er dessverre ingen totaloversikt over antall yrkes- og fritidsfiskere som fisker hummer. Den totale innsatsen er uregulert, og hoveddelen av fangsten forblir urapportert. Dette er en alvorlig problemstilling for forskningen, siden kunnskap om innsats og total fangst er et viktig element for å kunne gi gode råd til forvaltningen. Havforskningsinstituttet anbefaler at det kommer på plass en registreringsordning for alle yrkes- og fritidsfiskere som deltar i hummerfisket.

Fangst per 100 teinedøgn for Skagerrak (fra 1928) og Vestlandet (fra 1983).
Catch per 100 trap days for Skagerrak (from 1928) and the West coast (from 1983).

Hummer – *Homarus gammarus*

Utbredelses-, gyte- og beiteområde:

Tilknytning til steinbunn, helst hvor de kan lage/finne huler med flere innganger. Vanligst fra 5–50 meters dyp. Langs kysten fra svenskegrensen til Trøndelag, og sporadisk i Nordland, for eksempel Tysfjord.

Alder ved kjønnsmodning: 5–13 år.

Størrelse ved kjønnsmodning: 76–85 mm ryggskjold (22–25 cm total lengde). Minst ved Hvaler, gradvis større mot vest og nord.

Maksimal alder: Hanner 40 år, hunner 70 år (britisk studie).

Maksimal størrelse: Største eksemplar fanget veide 9,3 kg (1931, Wales). Fanges sjelden over 140 mm ryggskjoldlengde (38 cm total lengde).

Biologi: Spiser andre krepsdyr, snegler, flerbørstemark, skjell og fiskeåtsler, men kan også ta fisk i bakholdsangrep. Hunnen bærer befruktede egg (utrogn) under halen i 9–11 md fra gyting til klekking. Larven har fire pelagiske stadier (juli–august), men bare de to første stadiene er fanget i planktonhåv og lysfelle. Larvene i de to siste stadiene er dyktige svømmere. Bunnslår ved ca. 3–4 cm total lengde. Yngel under 7 cm er aldri påvist i utbredelsesområdet.

Nøkkeltall:

OFFISIELT LANDET FANGST AV HUMMER I 2011:
58 tonn

VERDI AV HUMMER I 2011: 12 millioner kroner

Kilde: Fiskeridirektoratet

TOTAL FANGST: Ukjent

Fakta om bestanden:

Hummerfisket i Norge har lange tradisjoner, og det har hatt stor betydning for kystbefolkningen i de sørlige og vestlige delene av landet. I etterkrigstiden frem til 1960-tallet var Norge blant de land i Nord-Europa med de største fangstene av hummer; mellom 600 og 1000 tonn årlig. De siste 25 årene har de offisielle fangstene vært under 100 tonn, og i 2011 viser tall fra Fiskeridirektoratet en fangst på kun 58 tonn.

Hummerens naturlige utbredelsesområde er fra Middelhavet til Polarsirkelen. I norske farvann er hummeren tallrik fra svenskegrensen til Trøndelag, men finnes mer sporadisk i Nordland.

Hummeren lever vanligvis på hardbunn fra 5 til 40 meters dyp. Om natten foretar den vandring på opptil 1 km, men vender tilbake til faste dagleier. I sommerhalvåret foretar den næringsøk opp på grunt vann, mens den om vinteren trekker til dypere vann og er lite aktiv.

Hummer er en stedbunden art med hjemmemråder av begrenset størrelse (10–50 000 m²). Bevaringsområder for hummer i Skagerrak har vist god effekt på bestanden innenfor områdene.

Kontaktperson: Alf Ring Kleiven | alf.ring.kleiven@imr.no